

Ministerstwo Środowiska

**AKTUALIZACJA ZAŁĄCZNIKÓW 1, 2, 3 I 4
DO KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA
ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH, STANOWIĄCYCH WYKAZY
NIEZBĘDNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W ZAKRESIE
WYPOSAŻENIA AGLOMERACJI W SYSTEMY KANALIZACJI
ZBIORCZEJ I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW DO KOŃCA
2005 R., 2010 R., 2013 R. I 2015 R.**

WARSZAWA, 30 maja 2005 r.

W celu wypełnienia zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej, w części dotyczącej dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, został sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Rząd RP w dniu 16 grudnia 2003 r., Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK), który określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne.

Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą – Prawo wodne” w art. 43 ust. 4c, zobowiązuje Ministra Środowiska do okresowej aktualizacji zapisów KPOŚK, nie rzadziej niż raz na dwa lata.

Niniejszy dokument aktualizacyjny stanowi wykaz niezbędnych przedsięwzięć w zakresie wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych w latach 2005, 2006-2010; 2011-2013; 2014-2015 r.”

Aktualizacji dokonano na podstawie materiałów uzyskanych z konsultacji przeprowadzonych przez Departament Zasobów Wodnych i Departament Polityki Ekologicznej Ministerstwa Środowiska z gminami, urzędami wojewódzkimi, wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, urzędami marszałkowskimi oraz przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi. Konsultacje dotyczyły przewidywanych działań gmin zgodnie z wymaganiami art. 43 ustawy Prawo wodne i odbyły się w okresie maj-październik 2004 r. Spotkania te dotyczyły propozycji zgłaszanych zmian do KPOŚK ze strony gmin i urzędów wojewódzkich. Propozycje zmian i uzupełnień spowodowane były zwiększeniem rozpoznawania problemów gospodarki ściekowej w gminach oraz sposobów i programów ich rozwiązania zgodnie z wymaganiami artykułów: 43 i 208 ustawy Prawo wodne.

W procesie legislacji – poza uzgodnieniami wewnątrzresortowymi - dokument konsultowano z następującymi instytucjami:

Państwową Radą Ochrony Środowiska, Państwową Radą Ochrony Przyrody, Urzędami Wojewódzkimi, Urzędami Marszałkowskimi, Regionalnymi Zarządami Gospodarki Wodnej, Biurem Wspierania Lobbingu Ekologicznego, Centrum Prawa Ekologicznego, Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Instytutem na Rzecz

Ekorozwoju, Instytutem Ochrony Środowiska, Izbą Gospodarczą „Wodociągi Polskie”, Krajową Izbą Gospodarczą, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Polską Akademią Nauk, Polskim Klubem Ekologicznym, Polskim Towarzystwem Przyjaciół Przyrody „Pro Natura”, Stowarzyszeniem Ekologiczno-Kulturalnym „Klub Gaja”, Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych, Związkiem Miast Polskich, Związkiem Powiatów.

W aktualizacji omawianych załączników wykorzystano również uwagi zgłoszone przez urzędy wojewódzkie w okresie luty – kwiecień 2005 r.

Aktualizacja polegała na:

- określeniu przedsięwzięć w zakresie systemów kanalizacji zbiorczej i modernizacji oczyszczalni ścieków w aglomeracjach, w których istniejące w 2004 r. oczyszczalnie spełniają wymagania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 168, poz. 1763),
- określeniu przedsięwzięć w zakresie systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków, które osiągną efekty ekologiczne w zakresie oczyszczania w terminie do końca 2005 r., do 2010, 2013 i 2015 r.
- określeniu przedsięwzięć w aglomeracjach w zakresie systemów kanalizacji zbiorczej w gminach, niezbędnych dla zapewnienia, że co najmniej 75-85% ludności w aglomeracjach do końca 2015 r. będzie obsługiwana przez te systemy.

Wyniki aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przedstawiono w załącznikach:

- Załącznik 1a Aglomeracje, w których istniejące w 2004 r. oczyszczalnie spełniają wymagania prawa
- Załącznik 1b Aglomeracje, w których oczyszczalnie osiągną efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w 2005 r.
- Załącznik 2 Aglomeracje, w których oczyszczalnie osiągną efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w latach 2006-2010

- Załącznik 3 Aglomeracje, w których oczyszczalnie osiągną efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w latach 2011-2013
- Załącznik 4 Aglomeracje, w których oczyszczalnie osiągną efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w latach 2014-2015

W dokumencie uwzględniono aglomeracje wyznaczone zgodnie z definicją zawartą w art. 43 ustawy Prawo wodne. Obecnie trwają prace nad wyznaczaniem aglomeracji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. Nr 283, poz. 2841). Ustanowione aglomeracje zostaną ujęte w kolejnych weryfikacjach zapisów KPOŚK.

Spełnienie standardów w zakresie odprowadzania oczyszczanych ścieków i potrzeby rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków określono na podstawie:

- informacji uzyskanych z gmin,
- lub
- wyników monitoringu jakości odprowadzanych ścieków i oceny osiągnięcia standardów zgodnie z art. 314 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.).

Długości sieci kanalizacyjnej, która powinna być zrealizowana w aglomeracjach określano na podstawie propozycji gmin:

- z uwzględnieniem wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. Nr 283, poz. 2841),
- przy założeniu, że do 2015 r. obsługą systemami kanalizacji zbiorczej w wyznaczonych aglomeracjach zostanie objęte co najmniej 75-85 % mieszkańców nie korzystających z takich usług w 2004 r.¹⁾

Wielkość programu realizacji komunalnych oczyszczalni ścieków i zbiorczych systemów kanalizacyjnych, który przyniesie efekty ekologiczne w poszczególnych okresach programowania charakteryzują liczby zestawione w poniższych tablicach:

¹⁾ Przyjęcie tego założenia oznacza, że przyjmowany wskaźnik długości sieci nie może być większy niż 6m/1 nowo obsługiwanego mieszkańca .

Tablica 1

Efekty i koszty realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Termin osiągnięcia efektu ekologicznego	Grupa wielkości aglomeracji	Liczba aglomeracji	RLM	BS km	Nakłady inwestycyjne tys. zł		
					KWS	KWOŚa	KWa
I	≥100 000	21	3301545	1361,6	2004040	284801 ^{x)}	2337705
I	≥15 000 < 100 000	120	4315514	3457	2806595	256893 ^{x)}	3084791
I	≥2 000 < 15 000	330	2082814	4376,3	2211515	225423 ^{x)}	2442092
Razem		471	9699873	9194,9	7022150	767117^{x)}	7864588
2005	≥100 000	5	1622382	330,7	654421	118849	773270
2005	≥15 000 < 100 000	52	2009572	1464,1	1325627	575210	1900837
2005	≥2 000 < 15 000	104	661783	1844,6	889257	374169	1263426
Razem		161	4293737	3639,4	2869305	1068228	3937533
2006-2010	≥100 000	50	18478662	6929,8	10780539	4113485	14894024
2006-2010	≥15 000 < 100 000	211	7855131	6668,2	6045037	2184514	8229551
2006-2010	≥2 000 < 15 000	393	2184771	7353,9	3496253	1373397	4869650
Razem		654	28518564	20951,9	20321829	7671396	27993225
2011-2013	≥100 000	0	0	0	0	0	0
2011-2013	≥15 000 < 100 000	0	0	0	0	0	0
2011-2013	≥2 000 < 15 000	20	116869	373,9	183593	69375	252968
Razem		20	116869	373,9	183593	69375	252968
2014-2015	≥100 000	0	0	0	0	0	0
2014-2015	≥15 000 < 100 000	0	0	0	0	0	0
2014-2015	≥2 000 < 15 000	271	1601893	3061,3	1734067	935509	2669576
Razem		271	1601893	3061,3	1734067	935509	2669576
Tys. zł I-2005-2015	≥100 000	76	23402589	8622,1	13439000	4517135	17956135
	≥15 000 < 100 000	383	14180217	11589,3	10177259	3016617	13193876
	≥2 000 < 15 000	1118	6648130	17010	8514685	2977873	11492558
OGÓŁEM		1577	44230936	37221,4	32130944	10511625	42642569

^{x)} Nakłady finansowe w zakresie gospodarki osadowej

Uwagi:

- BS - oznacza długość sieci kanalizacyjnej w latach 2005-2015 w aglomeracjach, które osiągnęły efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w poszczególnych terminach,
- KWS - oznacza nakłady finansowe na budowę i modernizację sieci kanalizacyjnej w latach 2005-2015 w aglomeracjach, które osiągnęły efekt ekologiczny zgodny z wymaganiami prawa w poszczególnych terminach,
- KWOŚa - oznacza nakłady finansowe na rozbudowę, modernizację i budowę oczyszczalni ścieków w aglomeracjach niezbędne dla osiągnięcia efektu ekologicznego jw.

Tablica 2

Wpływ wielkości aglomeracji na efekty i koszty KPOŚK

Grupa wielkości aglomeracji	Liczba aglomeracji %	% RLM	Udział w całości kosztów %
≥100 000	5	52,8	42,2
≥15 000 < 100 000	23	31,0	29,8
≥2 000 < 15 000	72	17,2	28,0
Razem	100	100	100

Tablica 3

Rozkład nakładów finansowych na realizację KPOŚK w czasie

Rodzaj nakładów finansowych	Okres realizacji				
	2005	2006-2010	2011-2013	2014-2015	Razem 2005-2015
Nakłady finansowe na budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych KWS tys. zł	2 869 305	20 321 829	4 396 843	4 542 967	32 130 944
Nakłady na rozbudowę, modernizację i budowę oczyszczalni ścieków KWOŚ _a tys. zł	1 068 228	7 671 396	529 645	1 242 356	10 511 625
Razem	3 937 533	27 993 225	4 926 488	5 785 323	42 642 569

Tablica 4

Porównanie Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych przyjętego przez Radę Ministrów w grudniu 2003 r. z aktualizacją KPOŚK.

Wersja KPOŚK	Grupa wielkości aglomeracji	Liczba aglomeracji	RLM	Nakłady inwestycyjne mln zł		
				KWS	KWOŚ _a	KWa
Zatwierdzona grudzień 2003 r.	≥15 000	442	35298511	18765	7674	26439
	< 15 000	936	5718398	5321	3618	8939
	Razem	1378	41016909	24086	11292	35378
Aktualizacja maj 2005 r.	≥15 000	459	37582806	23616	7534	31150
	< 15 000	1118	6648130	8515	2978	11493
	Razem	1577	44230936	32131	10512	42643
Różnica		+199	+3214027	+8045	-780	+7265

W stosunku do obowiązującego KPOŚK zaktualizowana wersja wykazuje istotne zmiany.

Na wzrost kosztów aktualizacji KPOŚK wpłynęła propozycja wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej aglomeracji w gminach wiejskich o zabudowie rozproszonej w tym gminach wiejskich w otoczeniu dużych miast (wzrost liczby aglomeracji <15 000 RLM, przyrost RLM w aglomeracjach > 15 000 RLM).

Należy podkreślić, że zakres przedsięwzięć inwestycyjnych określonych w zamieszczonych załącznikach będzie mógł być uściślany na podstawie indywidualnych wniosków gmin opartych o dokumentację projektową i spełniających wymóg §3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wyznaczania obszarów i granic aglomeracji tzn., że „realizacja sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji z doprowadzeniem do oczyszczalni będzie uzasadniona finansowo i technicznie”. Projekt programu skonstruowano bowiem w oparciu o dane uzyskane od gmin, które charakteryzują stan w połowie 2004 roku.

Będzie to miało szczególne znaczenie przy ocenie przez fundusze strukturalne i ekologiczne wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i systemów kanalizacji zbiorczej.

Wnioski te będą oparte o dokumentację projektową ustalającą przedmiot, zakres i koszty przedsięwzięć dla wyposażenia zidentyfikowanych aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków, spełniające wymagania prawa. Wnioskowane przedsięwzięcia muszą spełniać podstawowe kryteria techniczne i ekonomiczne przede wszystkim dotyczące zasięgu systemu kanalizacyjnego tj. granic aglomeracji, oraz prognozy ilości odprowadzanych ścieków i wskaźników ekonomicznych.

Opracowano:

Departament Zasobów Wodnych

Legenda do załączników:

Lp. – Liczba porządkowa

n_gminy – nazwa gminy

rodz. gminy – rodzaj gminy

powiat – nazwa powiatu

mnpp – miasto na prawach powiatu

woj. – nazwa województwa

DO – dolnośląskie

KP – kujawsko-pomorskie

LE – lubelskie

LU – lubuskie

LO – łódzkie

MP – małopolskie

MZ – mazowieckie

OP – opolskie

PK – podkarpackie

PL – podlaskie

PM – pomorskie

SL – śląskie

SW – świętokrzyskie

WM – warmińsko-mazurskie

WI – wielkopolskie

ZA – zachodniopomorskie

DR – dorzecze

W – Wisła

O – Odra

N – inne obszary dorzeczy

RW – region wodny

MW – Region Małej Wisły

GW – Region Górnej Wisły

SW – Region Środkowej Wisły

DW – Region Dolnej Wisły

GO – Region Górnej Odry

SO – Region Środkowej Odry

WT – Region Warty

DO – Region Dolnej Odry i Przemyśla

aglomeracja – nazwa aglomeracji

gminy w agl. – gminy wchodzące w skład aglomeracji

RLM_agl. – równoważna liczba mieszkańców aglomeracji

POŚ – przepustowość istniejącej oczyszczalni ścieków

ROWR – rodzaj istniejącej oczyszczalni

PUB1 – oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniające standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 100\ 000$ RM

non PUB1 – oczyszczalnie jw. lecz nie spełniające standardów odprowadzanych ścieków w zakresie usuwania N i P

non PUB1 N – oczyszczalnie jw. lecz nie spełniające standardów odprowadzanych ścieków w zakresie usuwania N

non PUB1 P – oczyszczalnie jw. lecz nie spełniające standardów odprowadzanych ścieków w zakresie usuwania P

PUB2 – oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniające standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 15\ 000\text{RM} < 100\ 000\text{RM}$
non PUB2 – oczyszczalnia jw. lecz nie spełniająca standardów odprowadzanych ścieków w zakresie usuwania N i P
non PUB2 N – oczyszczalnia jw. lecz nie spełniająca standardów odprowadzanych ścieków w zakresie usuwania N
non PUB2 P – oczyszczalnia jw. lecz nie spełniająca standardów odprowadzanych ścieków w zakresie usuwania P
B – oczyszczalnia biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $< 15\ 000\text{RM}$
non B – oczyszczalnia biologiczna nie spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $< 15\ 000\text{RM}$
DRO – docelowa oczyszczalnia ścieków
PI – potrzeby inwestycyjne
I – istniejąca oczyszczalnia spełniała wymagane standardy odpływu w 2004 r. i nie wymaga inwestycji w 2005 r
M – istniejąca oczyszczalnia spełnia wymagania ze względu na przepustowość lecz wymaga modernizacji ze względu na jakość odprowadzanych ścieków
R – istniejąca oczyszczalnia wymaga rozbudowy ze względu na przepustowość
RM – jw. oraz wymaga modernizacji części obiektów
BN – budowa nowej oczyszczalni
BS – długość sieci kanalizacyjnej do budowy w latach 2005-2015 km
BS_2005 – długość sieci kanalizacyjnej do budowy w roku 2005 km
BS_2006-2010 – długość sieci kanalizacyjnej do budowy w latach 2006-2010 km
BS_2011-2013 – długość sieci kanalizacyjnej do budowy w latach 2011-2013 km
BS_2014-2015 – długość sieci kanalizacyjnej do budowy w latach 2014-2015 km
MS – długość sieci kanalizacyjnej do modernizacji w latach 2005-2015 km
KWS – koszty budowy i modernizacji sieci w latach 2005-2015 – tys. zł
KWS_2005 – koszty budowy i modernizacji sieci w roku 2005 – tys. zł
KWS_2006-2010 – koszty budowy i modernizacji sieci w latach 2006-2010 – tys. zł
KWS_2011-2013 – koszty budowy i modernizacji sieci w latach 2010-2013 – tys. zł
KWS_2014-2015 – koszty budowy i modernizacji sieci w latach 2014-2015 – tys. zł
TR – lata 2005, 2006..... termin osiągnięcia efektu ekologicznego oczyszczalni ścieków
TRA – lata 2005, 2006..... termin spełnienia przez aglomeracje wymagań w zakresie oczyszczania ścieków,
TRC – lata 2006.....termin modernizacji oczyszczalni ścieków, które osiągnęły efekt ekologiczny w zakresie jakości odprowadzanych ścieków w latach ubiegłych,
I – oczyszczalnia spełniała wymagane standardy odpływu w 2004 r.
DPOK – docelowa przepustowość oczyszczalni ścieków w m^3/d
KWOŚ – koszty inwestycyjne i modernizacyjne oczyszczalni – tys. zł
KWOŚa – koszty inwestycyjne i modernizacyjne oczyszczalni w aglomeracjach – tys. zł
KWa - koszty inwestycyjne i modernizacyjne ogółem – tys. zł